

Н. М. ПАРХОМЕНКО

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМИ ПРАВОТВОРЧОСТІ*

Сучасні перетворення в державно-правовій сфері, як і в інших сферах суспільного життя, потребують наукового забезпечення, розробки відповідних орієнтирів, концепцій, юридичних понять та категорій. Розвиток та вдосконалення правової системи як складного багатоаспектного феномену, що поєднує в собі всю сукупність внутрішньоузгоджених, взаємно пов'язаних, соціально однорідних юридичних засобів, за допомогою яких офіційна влада справляє регулятивно-організуючий та стабілізуючий вплив на суспільні відносини, поведінку людей, вимагає наукового комплексного дослідження правотворчих процесів та факторів, що характеризують порядок розробки, прийняття та введення в дію нормативно-правових актів.

Цінність роботи В.П. Плавича та С.В. Плавича зумовлюється тим, що, незважаючи на значний інтерес серед теоретиків права та інших науковців до проблем правотворчості, на сьогодні у вітчизняній юридичній науці відсутнє комплексне вивчення та аналіз теоретико-методологічних засад правотворчості, а розглядаються лише окремі його аспекти. Отже, дослідження вказаної проблематики, потребує комплексного аналізу з урахуванням нових напрямів розвитку вітчизняної юридичної науки, з необхідністю переосмислення наукових поглядів минулого, з висвітленням теоретико-прикладних аспектів зазначеної проблематики.

В Україні, як і в більшості країн світу, постійно відбувається переоцінка цінностей, здійснюється переорієнтація політичного курсу держав на встановлення єдиних загальнолюдських принципів і стандартів, які є значимими для усього світового співтовариства. Це також потребує відповідного розуміння певних категорій та феноменів права, зокрема правотворчості та інших суміжних категорій, особливо в контексті реалізації принципу верховенства права.

Вітчизняне законодавство значною мірою страждає недоліками як технічного, так і змістового характеру, особливо ті закони та інші нормативно-правові акти, що прийняті останнім часом. І це, зокрема, стало однією з причин посилення виявів правового нігілізму, що склався як в масовій свідомості, так і у вищих ешелонах державної влади. Гостро відчувається потреба підвищення рівня професійної

© ПАРХОМЕНКО Наталія Миколаївна – доктор юридичних наук, професор, вчений секретар Інституту держави і права ім. В.М. Корещького НАН України

* Плавич В.П., Плавич С.В. Сучасна правотворчість: проблеми теорії і методології / за ред. академіка НАН України Ю.С. Шемшученка. – Одеса: Астропринт, 2013. – 276 с.

компетентності парламентарів, державних службовців та інших посадових осіб, які є відповідальними за правотворчий процес у державі.

Заслуговує на увагу положення, відповідно до якого мету правотворчості автори визначають як діалектичну взаємодію цілі (створення якісного законодавства) та результату (ефективна реалізація права). У конкретизованому вигляді мета правотворчості зумовлюється такими цілями та завданнями, які передбачають: дослідження різноманітних факторів, які зумовлюють потреби у нормативно-правовому регулюванні відповідних суспільних відносин; відпрацювання найбільш ефективної форми правового впливу на відповідні групи суспільних відносин; зниження соціальної напруги в суспільстві; конкретне викладення думки правотворця, що запобігає можливому ухиленню від виконання положень правових приписів; зрозумілість змісту нормативно-правового акта та його доступність для громадян; реальність та простоту положень правових приписів щодо їх реалізації. У роботі логічно обґрунтовується взаємозв'язок правотворчості з правотворенням, нормотворенням, законотворчістю; розкриваються деякі дискусійні питання форм та видів правотворчості, в результаті чого автори пропонують певні критерії та види правотворчості; виходячи з аналізу принципів правотворчої діяльності, автори поділяють їх на основні (засадничі) та допоміжні (другорядні) тощо.

Аналіз змісту монографії свідчить про те, що запропоноване дослідження відображає елементи наукової новизни. Матеріал, що наводиться авторами, підтверджується обґрунтованими висновками.

Не зайвим та корисним було б дослідження історичного аспекту правотворчості в Україні та виявлення позитивних і негативних явищ минулого досвіду. Доцільно було б також проаналізувати проблему юридичного мотиву, що в умовах необхідності урахування змін у суспільних відносинах, які відповідають суспільним сподіванням, набуває величезної актуальності.

Зазначені побажання не впливають на наукову цінність праці.

Отже, монографічне дослідження, присвячене вивченню теоретичних і методологічних проблем сучасної правотворчості, а також деяких практичних можливостей реалізації зазначеного напрямку дослідження. Доцільність наукової розробки зазначеної проблеми зумовлюється необхідністю оновлення системи законодавства, у тому числі створення якісних за формою та змістом законів.

На наш погляд, праця В.П. Плавича, С.В. Плавича на тему «Правотворчість: проблеми теорії та методології» виконана на високому науково-методологічному та теоретичному рівнях і сприятиме подальшому вдосконаленню механізму сучасної правотворчості на рівні національної та міждержавних правових систем та оптимізації їх співвідношення з іншими правовими категоріями.

В. В. СЕМЕНЯКА

ПЕРШИЙ ПІДРУЧНИК З КОСМІЧНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ

Нині одним з найважливіших пріоритетних напрямів національних інтересів космічних держав світу визнається дослідження та використання космічного